

Abdulmuhsin el-Abad

Shpjegimi i librit
**KUSHTET, SHTYLLAT
DHE OBLIGIMET
E NAMAZIT**

Kushtet, shtyllat, dhe nevojat e namazit

Nga Imam Muhamed bin Abdil-Uehab [v.1206H] al-
ibaaanah.com

Kushtet e namazit

Kushtet e namazit janë nëntë:

1. Islami
2. Mendja e shëndoshë
3. Mbërritja e moshës madhore
4. Mungesa e papastërtisë rituale [dmth abdesi]
5. Heqja e pisllekut
6. Mbulimi i *auretit* [pjesës së turpshme]
7. Hyrja e kohës së duhur
8. Drejtimi kah Kibla
9. Qëllimi

Kushti i parë – Islami: E kundërta e kësaj është kufri [mosbesimi]. Veprat e një mosbesimtari nuk pranohen [nga Allahu], pavarësisht se çfarë vepre të mirë mund të bëjë ai. Dëshmia për këtë është thënia e Allahut:

"Nuk u takon idhujtarëve të ruajnë xhamitë e Allahut ndërsa ata dëshmojnë për mosbesimin e vet. Puna e të tillëve është e kotë dhe ata do të banojnë përgjithmonë në xhehenem". [et-Teubeh, 17]

Dhe thënia e Allahut:

"Dhe Ne do t'u kthehemi çfarëdo veprave që ata [idhujtarët] bënë dhe veprat e tilla do t'i bëjmë si grimca të pluhurit të shpërndara që pluskojnë". [el-Furkan, 23]

Kushti i dytë – Akl [mendja e shëndoshë]: E kundërta e kësaj është marrëzia/çmenduria [*junun*]. Për sa i përket personit të çmendur, pena [që shënon punët e tij] është ngritur nga ai derisa të rikthehet në gjendjen normale. Dëshmia për këtë është hadithi: "Pena është ngritur nga tre njerëz: Personi që fle derisa të zgjohet, personi i çmendur/i marrë derisa të rikthehet në gjendjen normale, dhe fëmija derisa të mbërrijë moshën madhore".¹

1. Transmetuar nga Ahmed, Ebu Daud, en-Nesa'i dhe Ibn Maxhe. el-Hakim e ka transmetuar këtë në "Mustedrek"-un e tij [vëll.1, f.251] me një formulim të ngjashëm, ku thuhet: "Ky është një hadith i pavërtetë i bazuar në kushtet e el-Buharit dhe Muslimit". edh-Dhehebi u pajtua.

Kushti i tretë – Mosha madhore [*temjiz*]: E kundërta e kësaj është fëmijëria [*sughr*]. Shtrirja e kësaj është mosha shtatë vjeç, pastaj atë duhet urdhëruar të falet. Dëshmia për këtë është thënia e të dërguarit të Allahut: "Urdhëroni fëmijët e juaj të falen kur të mbërrijnë moshën shtatë vjeç dhe rrihni ata që ta bëjnë këtë kur të mbërrijnë moshën dhjetë vjeç. Dhe ndani ata në shtratet e tyre".²

Kushti i katërt – Ref-ul-Hedeth [largimi i papastërtisë rituale]: Kjo i referohet abdesit, që është mirë e njohur. Ajo

që e bën abdesin të detyrueshëm është *hedethi* [papastërtia rituale]. Kushtet e abdesit janë dhjetë:

1. Islami
2. Mendja e shëndoshë
3. Mosha madhore
4. Qëllimi
5. Shoqërimi i vendimit të tij me faktin që personi duhet ta ketë për qëllim mos ta ndalë këtë derisa ta plotësojë pastërtinë e tij rituale [abdesin]
6. Heqja e asaj që e bën të detyrueshme pastërtinë rituale
7. Pastrimi i pjesëve të turpshme
8. Uji i pastër që është i lejuar për përdorim
9. Heqja e të gjitha gjërave që pengojnë ujin për ta mbërritur lëkurën
10. Duhet të jetë koha e duhur për të. Kjo vlen për ata që kanë gjendje të vazhdueshme të papastërtisë rituale [dmth siç është gruaja me menstruacione], për shkak të detyrimeve të saj.

2. Hadith i vërtetë i transmetuar nga Ahmed, Ebu Daud dhe el Hakim.

Për sa i përket detyrimeve [*furud*] të abdesit, ato janë gjashtë:

1. Larja e fytyrës, që përfshin *medmedeh* [shpëlarjen e gojës] dhe *istinshak* [futjen e ujit në hundë], dhe kufijtë e kësaj janë nga ku fillojnë flokët deri të mjekra/nofulla, së gjati, dhe nga veshi i djathtë deri të veshi i majtë, së gjeri

2. Larja e duarve deri te bërrylat
3. Fshirja [me ujë] e tërë kokës, që përfshin edhe veshët
4. Larja e shputave deri te [përfshirë edhe] nyja e këmbës
5. Mbajtja e rendit
6. Muwalat³

3. Shënim i përkthyesit [prej Arabishtes në Anglisht]: Muwalat i referohet rastit kur të gjitha aktet e abdesit bëhen me rend pa ndonjë pushim mes tyre, që mos të thahet pjesa e mëparshme që është larë.

Dëshmia për këtë është thënia e Allahut:

"O ju që besoni, kur të ngriheni për t'u falur, lani fytyrat dhe duart e juaja deri te bërrylat, fshini [me ujë] kokat e juaja dhe [lani] shputat e juaja deri në një të këmbës". [el-Ma'ide, 6]

Dëshmia për mbajtjen e rendit të njëjtë [kur të merret abdesi] është hadithi: "Filloni me atë çfarë ka filluar Allahu".⁴

4. Hadith i vërtetë i transmetuar nga Muslim dhe en-Nesa'i.

Dëshmia për *Muwalat* është hadithi i njeriut, i cili la një pikë të palarë. Është transmetuar se një herë e një kohë pejgamberi [salallahu alejhi ue selam] pa një njeri i cili kishte lënë një pikë të palarë në shputën e tij të madhësisë së një dirhemi [monedhë], të cilën nuk e kishte prekur uji [gjatë

marrjes së abdesit]. Kështu që ai [salallahu alejhi ue selam] urdhëroi atë të kthehet dhe ta përsërisë atë [abdesin].⁵

Nevoja [*uaxhib*] e kësaj është *tesmije* [përmendja e emrit të Allahut] së bashku me fjalët e përkujtimit [*dhikr*].

Gjërat që anulojnë [*neuakid*] abdesin janë tetë:

1. Çkado që del nga dy pjesët intime
2. Ndonjë substancë e papastër që del nga trupi
3. Humbja e vetëdijes/ndërgjegjes [gjumi/çmenduria]
4. Prekja e gruas me dëshirë seksuale⁶
5. Prekja e pjesës intime personale me dorë, qoftë kjo pjesa e përparme apo e pasme
6. Ngrënia e mishit të devesë
7. Larja e njeriut të vdekur
8. Dalja nga Islami, Allahu na mbrojt nga kjo!

Kushti i pestë – Heqja e pisllekut [*izalet-ul-nexhaseh*]: Kjo e bën të nevojshme heqjen e kësaj nga tre gjëra: Nga trupi personal, nga rroba personale dhe nga vendi [ku ai do të falet]. Dëshmia për këtë është thënia e Allahut:

"Dhe pastro rrobat tuaja". [el-Mudethir: 4]

Kushti i gjashtë – Mbulimi i aures [*sitr-ul-aureh*]: Dijetarët kanë rënë dakord njëzëshëm, që namazi i atij që falet i zhveshur ndërsa ka mundësi [të vishet] është i pavlefshëm. Kufijtë e auresit për mashkullin janë prej kërthizës deri në gjunjët,⁷ dhe e njëjta vlen për robëreshën. Për sa i përket

femrës së lirë, i gjithë trupi i saj është auret, përveç fytyrës së saj.⁸

5. Ibn Umer ka transmetuar nga Ebu Bekr dhe Umer se ata kanë thënë: "Një herë e një kohë një njeri që mori abdes erdhi dhe ai kishte një pikë të madhësisë së gishtit të madh të dorës që s'ishte larë, kështu që pejgamberi i tha atij: 'Kthehu dhe plotëso abdesin tënd'. Kështu që ai edhe e bëri këtë." [Transmetuar nga ed- Darekutni]

6. Ky opinion, që është zgjedhur në autori, është një nga tre opinionet që ekzistojnë në këtë çështje. Opinioni i dytë konsideron që të prekurit gruan e prish abdesin absolutisht, pa përjashtime. Opinioni i tretë konsideron që të prekurit gruan nuk e prish abdesin në kuptimin absolut, pavarësisht se a bëhet kjo me dëshirë seksuale apo jo, për sa kohë që nuk nxjerrët diçka [dmth ejakulimi] me epsh. Ky opinion [i fundit] është më i sakti nga të tjerët, për shkak të mungesë së tekstit të vërtetë që do të tregonte se kjo e prish abdesin. Shiko "Fetaua" [10/132-138] të shejh bin Baz, Allahu e mëshiroftë.

7. Shënim i përkthyesit [prej Arabishtes në Anglisht]: Njeriu duhet t'i mbulojë krahët në namaz po ashtu, bazuar në hadithin e Ebu Hurejres [radiallahu anhu], në të cilën pejgamberi [salallahu alejhi ue selam] ka thënë: "Asnjëri prej jush mos të falet në një rrobe të vetme, duke mos qenë asnjëra pjesë e rrobes mbi krahët e tij". [Transmetuar nga el-Buhari dhe Muslim]

8. Shënim i përkthyesit [prej Arabishtes në Anglisht]: Në namaz, femra duhet ta mbulojë tërë trupin, me përjashtim të fytyrës së saj dhe duarve. Rrobeja e saj duhet të jetë mjaft e gjerë për të mbuluar pjesën e sipërme të shputave të saj. Referoju librit të Ibn Tejmijes mbi Veshjen e Femrës në Namaz [Hixhab-ul-Mer'eh ue Libasuhe fis-Salat], për një shqyrtim të hollësishëm mbi kufijtë e asaj që mashkulli dhe femra duhet të mbulojnë ndërsa falin namaz.

Dëshmia për këtë është thënia e Allahut:

"O fëmijët e Ademit, merrni zbukurimet e juaja [duke

mbuluar veten tuaj me rrobe të pastra] kur të faleni". [el-A'raf, 31], dmth gjatë çdo namazi.

Kushti i shtatë – Hyrja e kohës së duhur [dukhul-ul-uakt]:
Dëshmia për këtë nga Suneti është hadithi i Xhibrilit, paqja qoftë mbi të, kur ai udhëhoqi pejgamberin në një namaz gjatë kohërave më të hershme dhe gjatë pjesës së fundit të tij, duke i thënë më pas: "O Muhamed, namazi është mes këtyre dy kohërave".⁸

8. Transmetuar nga Ahmed, en-Nesa'i, et-Tirmidhi dhe Ibn Hiban.

Dhe po ashtu thënia e Allahut:

"Vërtet, namazi është bërë detyrim për besimtarët në

kohë të caktuar". [en-Nisa, 103] Dëshmia që namazet janë

në kohëra të caktuara është thënia e Allahut:

"Faleni namazin nga mesdita deri në errësirën e natës [dmth Dreka, Ikindia, Akshami dhe Jacia] dhe recitoni Kur'anin në agun e hershëm [dmth Sabahu]. Vërtet, recitimi i Kur'anit në agun e hershëm gjithmonë dëshmohet/përcillet [nga engjëjt]". [el-Isra, 78]

Kushti i tetë – Drejtimi kah Kibla [istikbal-ul-kibla]:

Dëshmia për këtë është thënia e Allahut:

"Vërtet, Ne kemi parë kthimin e fytyrës tënde [O

Muhamed] drejt qiellit. Vërtet, Ne do të të kthejmë kah një Kible [drejtim i duhur] që do të të kënaq. Pra, ktheje fytyrën tënde në drejtim të el-Mesxhid el-Haram". [el-Bekare, 144]

Kushti i nëntë – Qëllimi [*en-nijeh*]: Vendi i tij është në zemrën, dhe për sa i përket të shprehurit e tij me zë, atëherë kjo është bidat [risi në fe]. Dëshmia për këtë është hadithi: "Vërtet, veprat bazohen në qëllimet. Dhe vërtet, çdonjëri do të ketë atë që ka për qëllim".⁹

9. Transmetuar nga el-Buhari dhe Muslim.

Shtyllat e namazit

Shtyllat e namazit janë katërmbëdhjetë:

1. Qëndrimi, nëse ka mundësi për këtë
2. Tekbiri hyrës
3. Recitimi i kaptinës el-Fatiha
4. Rukuja [përkulja]
5. Ngritja nga rukuja
6. Të bërit sexhde me shtatë gjymtyrë¹⁰
7. Ngritja nga sexhdeja
8. Ulja mes dy sexhdeve
9. Të ngelurit i qetë [dmth të mos ngutesh] gjatë këtyre shtyllave

10. Mbajtja e rendit të njëjtë
11. Teshehudi i fundit
12. Ulja për të [teshehudin e fundit]
13. Dërgimi i përshëndetjeve pejgamberit
14. Dy teslimet [të dhënit selam]

Shtylla e parë: Qëndrimi nëse njeriu ka mundësi për këtë. Dëshmia për këtë është thënia e Allahut:

"Kujdesuni për namazet, veçanërisht për të mesmin. Dhe, qëndroni përpara Allahut me nënshttrim të plotë".
[el-Bekare, 238]

Shtylla e dytë: Tekbiri hyrës. Dëshmia për këtë është hadithi: "Hyrja e tij¹¹ është tekbiri [të thënit Allahu ekber] dhe mbyllja¹² e tij është *teslimi* [të thënit es-selamu alejkum]".¹³

Pas kësaj zë vend lutja hyrëse, e cila s'është e detyrueshme, dhe thuhet kështu: *Subhanek Allahume ue bi-hamdike. Ue tebarekesmuke ue te'ala xhedduke. Ue la ilahe gajruke*. [I pastër nga të metat je Ti, o Allah, dhe i gjithë lavdi të takon Ty. I Bekuar është Emri Yt dhe s'ka perëndi të denjë për adhurim përveç Teje.]

Domethënia e *Subhanek Allahume* është: Të shfajësoj nga të gjitha papërsosuritë në një mënyrë që i ka hije madhështisë Tënde. *Ue bi-hamdike* dmth ndërsa të lavdëroj Ty. *Ue tebarekesmuke* dmth bekimi mund të arrihet duke të përmendur Ty. *Ue te'ala xhedduke* dmth qoftë lavdëruar madhështia e Juaj. *Ue la ilahe gajruke*

dmth asgjë s'ka të drejtë të adhurohet në tokë apo në qiell përveç Teje, o Allah.

10. Ibn Abas transmetoi se i dërguari i Allahut [salallahu alejhi ue selam] ka thënë: "Jam urdhëruar të bie përmbys [në sexhde] me shtatë gjymtyrë: në ballë – dhe ai tregoi kah hunda e tij – me [pëllëmbë të] duar, gjunjë dhe maje të gishtave të shputës". [Transmetuar nga el-Buhari dhe Muslim]

11. Shënim i përkthyesit [prej Arabishtes në Anglisht]: Fjala që është përdorur në këtë hadith është *tahrim*, e cila është përkthyer si "hyrje", por e cila ka domethënie më të veçantë të asaj që ndalon diçka. Kjo meqë tekibri hyrës i bën të ndaluara veprat e zakonshme të të folurit dhe ngrënies, me të hyrë njeriu në namaz.

12. Shënim i përkthyesit [prej Arabishtes në Anglisht]: Fjala që është përdorur në hadith është *tahlil*, e cila është përkthyer si mbyllje, por e cila ka domethënie më të veçantë të asaj që lejon diçka. Kjo meqë me tekbinin mbyllës bëhen të lejueshme prapë veprat e zakonshme të të folurit dhe ngrënies, me të dalë njeriu nga namazi.

13. Transmetuar nga Ebu Daud, et-Tirmidhi, Ahmed dhe el-Bezar.

Pastaj ai thotë: *Eudhu bilahi min esh-shejtani-ir-raxhim* [Kërkoj shpëtim tek Allahu nga djalli i dëbuar]. *Eudhu* do të thotë kërkoj shpëtim dhe strehë në Ty dhe mbështetëm në Ty, o Allah. *Min esh-shejtan-ir-raxhim* do të thotë: i dëbuari, ai që është i zhvendosur larg nga mëshira e Allahut. Ai s'mund t'më dëmtojë në fenë time apo në çështjet e mia të kësaj bote.

Shtylla e tretë: Pastaj zë vend recitimi i sures el-Fatiha, e cila është shtyllë, në çdo rekat, siç ndodh në hadith: "S'ka namaz për atë që nuk reciton çeljen [kaptinën] e Librit". Kjo

është baza e Kur'anit.

Bismilah-ir-Rahmani-ir-Rahim [Në emër të Allahut, më të Mëshirshmit, Dhënësit të Mëshirës] është një kërkesë për bekim dhe ndihmë.

el-Hamdulilah [I gjithë lavdi i takon Allahut]: *Hamd* do të thotë lavd. Nyja përcaktuese *el* para *hamd*, është për përfshirjen e të gjitha akteve të lavdërueshme që Ai bën. Për sa i përket gjësë së mirë në të cilën njeriu s'ka kurrfarë roli në sjelljen e saj, siç është bukuria dhe kështu me radhë, atëherë të lavdëruarit e kësaj quhet *medeh*, jo *hamd*.

Rab-il-alemin [Zoti i gjithë krijimit]: *Rabb* do të thotë Ai që adhurohet, Krijuesi, Furnizuesi, Mbreti, Ai që drejton dhe rritë gjithë krijimin nëpërmjet favoreve të Tij. Për sa i përket Alemin, gjithçka që është e ndarë nga Allahu konsiderohet Alem. Ai është Zoti i gjithkujt dhe i gjithçkaje.

er-Rahman [më i Mëshirshmi] do të thotë Ai jep një mëshirë të përgjithshme për të gjitha qeniet e krijuara.

er-Rahim [Dhënësi i mëshirës] do të thotë që Ai jep një mëshirë të veçantë për besimtarët e drejtë. Dëshmia për këtë është thënia e Allahut:

"Dhe Ai gjithmonë është një Dhënës i mëshirës për besimtarët". [el-Ahzab, 43]

Maliki-jeum-id-din [Zot i Ditës së Gjykimit]: kjo i referohet Ditës së Shpërblimit, Zhdëmtimit dhe Përgjegjesisë. Dita kur çdonjëri do të shpërblehet për veprat e veta - nëse janë të mira, atëherë do të jetë mirë [për të]; nëse kanë qenë të këqija, atëherë do të jetë keq [për të]. Dëshmia për këtë është thënia e Allahut:

"Dhe çfarë do të të bëj të dish se ç'është Dita e Shpërblimit? Prapë, çfarë do të të bëj të dish se ç'është Dita e Shpërblimit? [Do të jetë] Dita kur kurrkush s'do të mund t'i ndihmojë tjetrit, dhe vendimi atë Ditë do të jetë tërësisht i Allahut". [el-Infitar, 17-19]

Po ashtu është hadithi i peygamberit [salallahu alehji ue selam]: "Njeri mendjehollë është ai i cili nënshtrohet dhe punon për atë që vjen pas vdekjes. Dhe person i dobët është ai që lë shpirtin e vet të ndjekë dëshirat e kota, ndërsa i kërkon Allahut t'ia përmbush ambiciet e veta".¹⁴

14. Transmetuar nga Ahmed, et-Tirmidhi, Ibn Maxheh dhe el-Hakim.

Ijjake na'budu [Vetëm Ty të adhurojmë], do të thotë që nuk adhurojmë ndonjë përveç Teje. Kjo është marrëveshje mes robit dhe Zotit, që ai s'do të adhurojë ndonjë përveç Tij.

Ue ijjake nesta'in [Dhe vetëm Ty të kërkojmë ndihmë]: Kjo është një marrëveshje mes robit dhe Zoti të tij, që ai s'do të kërkojë ndihmë nga ndonjë përveç Allahut.

Ihdinas-sirat-el-mustekim [Na udhëzo në Rrugën e Drejtë], do të thotë na drejto, na trego rrugën dhe na mbaj të qëndrueshëm në *es-Sirat* [Rrugën], do të thotë Islamin. Po ashtu besohet që kjo i referohet të dërguarit dhe njëlloj që kjo i referohet Kur'anit. Të gjitha këto kuptime janë të vërteta. Çfarë mendohet me *Mustekim* [E drejtë] është ajo që s'ka devijime në të.

Sirat-eledhine en'amte alejhim [Rruga e atyre të cilët i ke favorizuar], do të thotë rruga e atyre që kanë pranuar të mira Tua. Dëshmia për këtë është thënia e Allahut:

"Dhe kushdo që i bindet Allahut dhe të dërguarit, ata do të jenë në shoqërimin e atyre të cilët Allahu i ka favorizuar, siç janë pejgamberët, të parët që kanë besuar [në pejgamberët], martirët dhe të drejtët. Dhe sa të shkëlqyer janë këta shoqërues!" [en- Nisa, 69]

Gajr-il-magdubi alejhim [Jo ata që merituan hidhërimin Tënd]: Ata janë Çifutët, meqë ata kanë dije por nuk veprojnë sipas saj. Lusim Allahun t'ju mbrojë nga rruga e tyre.

Ue led-dalin [E as në të atyre që humbën rrugën]: Kjo u referohet të Krishterëve, të cilët adhurojnë Allahun bazuar në padituri dhe drejtim të keq. Lusim Allahun t'ju mbrojë nga rruga e tyre. Dëshmia për ata që humbën rrugën është thënia e Allahut:

"Thuaj: A doni t'ju informojmë kush janë humbësit më të mëdhenj për sa i përket veprave të tyre? Ata,

përpjekjet e të cilëve kanë qenë humbur në këtë jetë ndërsa mendonin se po siguronin të mirën me anë të veprave të tyre". [el-Kehf, 103-105]

Dhe po ashtu është hadithi i pejgamberit [salallahu alejhi ue selam]: "Vërtet, ju do të ndiqni rrugët e atyre që erdhën para jush saktësisht në mënyrën e njëjtë, deri në pikën kur po të hynin ata në birën e hardhucës, ju po ashtu do të hynit në të". Ata thanë: "O i dërguar i Allahut, a po mendon në Çifutët dhe të Krishterët?" Ai [salallahu alejhi ue selam] tha: "E kë tjetër!" [el-Buhari dhe Muslim e kanë transmetuar këtë.]

Dhe hadithi i dytë është: "Çifutët u ndanë në shtatëdhjetë e një grupe dhe të Krishterët u ndanë në shtatëdhjetë e dy grupe. Ky umet [i muslimanëve] do të ndahet në shtatëdhjetë e tre grupe. Të gjitha këto do të jenë në Zjarr përveç njërës". Ata thanë: "Kush janë ata, o i dërguar i Allahut?" Ai [salallahu alejhi ue selam] tha: "Ata që janë në rrugën e njëjtë që jemi unë dhe shoqëruesit e mi".

Shtyll

a ___ e

katërt:

Rukuj

a

[përk

ulja]

Shtyll

a e

pestë:

Ngritj

a nga

rukuja

Shtylla e gjashtë: Të rënit përmbys [në

sexhde] me shtatë gjymtyrë Shtylla e

shtatë: Ngritja nga kjo [sexhdeja]

Shtylla e tetë: Ulja mes dy sexhdeve. Dëshmia për këto [pesë të fundit] shtylla është thënia e Allahut:

"O ju që besoni! Bini në ruku dhe sexhde [në namaz]". [el-Haxh, 77]

Dhe po ashtu hadithi i pejgamberit [salallahu alejhi ue selam]: "Jam urdhëruar të bie përmbys [në sexhde] në shtatë gjymtyrë të trupit".¹⁵

Shtylla e nëntë: Të qenit në gjendje qetësie gjatë të gjitha këtyre akteve.

Shtylla e dhjetë: Ndjekja e rendit vazhdues mes këtyre shtyllave. Dëshmia për këtë [dmth dy shtyllat e fundit] është hadithi në lidhje me njeriun që u fal keq, të kallëzuar nga Ebu Hurejre [radijallahu anhu], i cili tha: "Një ditë prej ditësh, teksa po rrinim ulur me pejgamberin, një njeri hyri dhe u fal. [Pastaj ai u ngrit nga namazi] dhe përshëndeti pejgamberin me selam. Pejgamberi [salallahu alejhi ue selam] i tha atij: 'Kthehu dhe falu, se nuk je falur'. Kjo ndodhi tre herë, dhe në fund njeriu tha: 'Betohem me Atë që të dërgoi si një pejgamber në të vërtetën, unë s'mund të bëj më mirë se kjo. Pra më mëso [mënyrën e saktë të faljes]'. Kështu që pejgamberi [salallahu alejhi ue selam] tha: 'Kur të ngrihesh për t'u falur, thuaje tekbirin [Allahu ekber]. Pastaj recito çfarë të vjen më lehtë nga Kur'ani. Pastaj përkulu [bëj ruku] derisa të ndjehesh i qetë në përkulje. Pastaj ngrihu derisa të ndjehesh i qetë në qëndrim. Pastaj bir përmbys [në sexhde] derisa të ndjehesh i qetë në sexhde. Pastaj ngrihu nga sexhdeja derisa të ndjehesh i qetë në ulje. Pastaj bëje këtë në të gjitha namazet tua'".

Shtylla e njëmbëdhjetë dhe dymbëdhjetë: Teshehudi i fundit është një shtyllë e detyrueshme, siç është thënë në hadithin e transmetuar nga Ibn Mes'ud [radijallahu anhu], i cili

tha:"Para se të bëhej i detyrueshëm teshehudi për ne, ne thonim: *es-selamu alaAllahi min ibadihi. es-Selamu ala Xhibril ue Mikail*. [Paqja qoftë mbi Allahun nga robërit e Tij. Paqja qoftë mbi Xhibrilin dhe Mikailin]. Kështu që pejgamberi [salallahu alejhi ue selam] tha:'Mos thoni paqja [selam] qoftë mbi Allahun, se vërtet, Allahu, Ai është es- selam. Në vend të kësaj thoni: *et-Tehijatu ues-salauatu uet-tajjibat. es-Selamu alejke ejjuhan- nebi ue rahmetullahi ue bereketuh. es-Selamu alejna ue ala ibadilahis-salihin. esh-Hedu en la ilahe ilaAllah ue esh-hedu enne Muhameden abduhu ue resuluh*.**16,17**

Domethënia e *et-tehijat* është se i gjithë lavdi është për Allahun, i cili e posedon dhe e meriton këtë, siç janë aktet e mbështetjes, përkuljes, rënies përmbys, mbetjes dhe vazhdimësisë [në aktet e namazit]. Gjithçka për të cilën lavdërohet Zoti i krijimit, ajo i përket Atij. Pra, kushdo që e drejton ndonjë pjesë të këtij lavdi ndaj tjetërkujt përveç Allahut, ai është idhujtar, mosbesimtar.

es-Salauat do të thotë lutje. Po ashtu konsiderohet që kjo i referohet pesë namazeve ditore.

uet-Tajjibat: Allahu është *Tajjib* [i mirë]. Ai nuk pranon gjë tjetër nga thëniet dhe veprat përveç atyre që janë të *tajjib* [të mira].

es-Selamu alejke ejjuhen-nebi ue rahmetullahi ue berekatuh, do të thotë ju po luteni për pejgamberin që ai të ketë siguri, mëshirë dhe bekim. Atij për të cilin po bëhet lutja nuk i drejtohet lutja sikur Allahut.**18**

es-Selamu alejna ue ala ibadilahis-salihin, do të thotë se ju po dërgoni selam [paqe] në vetën tuaj dhe në çdo rob të drejtë në qiell dhe tokë.

16. Shënim i përkthyesit [prej Arabishtes në Anglisht]: kjo do të thotë "Të gjitha aktet lavdëruese, lutjet, dhe e mira janë për Allahun. Paqja qoftë mbi ty, o peygamber, dhe po ashtu mëshira e bekimet e Allahut. Paqja qoftë mbi ne dhe mbi robërit e drejtë të Allahut. Dëshmoj që askush s'ka të drejtë të adhurohet përveç Allahut dhe që Muhamedi është robi dhe i dërguari i Tij".

17. Transmetuar nga el-Buhari në Sahinë e Tij.

18. Shënim i përkthyesit [prej Arabishtes në Anglisht]: Sipas hadithit të Ibn Mes'udit [radijallahu anhu], të transmetuar në el-Buhari dhe Muslim, sahabët thonin: *es-Selamu alan-nebij* [Paqja qoftë mbi Pejgamberin] në vend të *es-Selamu alejke ejjuhen-nebij* [Paqja qoftë mbi ty, o peygamber] pasi vdiq peygamberi, duke e përmendur atë [salallahu alejhi ue selam] në vetën e tretë. Referoju "Forma e Namazit të Pejgamberit" të Imam el-Albanit për shqyrtim të kësaj.

Selam është për lutjen. *Salihin* është për ata për të cilët po bëhet lutja, dhe atyre nuk u bëhet lutja sikur Allahut.

esh-Hedu en la ilahe ilaAllah uahdehu la sherike lehu: Ju dëshmoni me një dëshmi të caktuar që askush në qiej dhe tokë s'ka të drejtë të adhurohet përveç Allahut. Dhe, dëshmia jote që Muhamedi është i dërguar i Allahut do të thotë se ai është një rob [adhurues i Allahut] i cili s'bën të adhurohet, dhe një i dërguar i cili s'bën të refuzohet. Madje, atë duhet dëgjuar dhe ndjekur. Allahu e nderoi atë duke i dhënë atij pozitë të robërisë [dmth që ai ta adhurojë Allahun]. Dëshmia për këtë është thënia e Allahut:

"I bekuar qoftë Ai i cili ia dërgoi Kriterin robit të Tij, që Ai të jetë një paralajmërues për krijimin" [el-Furkan, 1]

Shtylla e trembëdhjetë dhe katërmëdhjetë: *Allahume sali ala Muhamedin ue ala ali Muhamedin kema salejte ala Ibrahime ue ala ali Ibrahime inneke hamidun mexhid.* Domethënia e *salat* nga Allahu është lavdërimi që Ai ia bën robit të Tij në tubimet më madhështore, siç ka qenë transmetuar nga el-Buhari në Sahinë e tij nga Ebul Alije, i cili tha: "Salati i Allahut do të thotë lavdërimi që Ai ia bën robit në tubimet më madhështore [dmth engjëjt]". Po ashtu konsiderohet që *Salat* do të thotë mëshirë. Por përcaktimi i parë është më i saktë. Për sa i përket *Salat* kur ai vjen nga engjëjt, kjo do të thotë lutje për falje, kurse nga njerëzit, kjo do të thotë lutje. Kërkimi për bekimin e Muhamedit dhe çfarë vjen pas kësaj, të gjitha janë thënie dhe vepra jo të detyrueshme.

Nevojat e namazit

Nevojat e tij janë tetë:

1. Të gjitha tekbiret përveç tekbirit hyrës
2. Të thënë *Subhana Rabi el-adhim* [I Përsosur është Zoti im, më i Madhi] ndërsa jemi në ruku
3. Të thënë *Semi'a Allahu limen hamideh* [Allahu dëgjon atë që e lavdëron Atë] – kjo vlen për atë që udhëheq namazin dhe për atë që falet i vetëm
4. Të thënë *Rabena ue lekel-hamd* [Zoti ynë, Ty të takon lavdi] – kjo vlen për çdonjërin
5. Të thënë *Subhane Rabi el-a'la* [I përsosur është Zoti

im, më i Larti] ndërsa jeminë sexhde

6. Të thënë *Rabi gfir li* [Zoti im, më fal] ndërsa jemi midis dy sexhdeve

7. Teshehudi i parë dhe

8. Ulja gjatë tij

Shtyllat janë ato që nëse personi nuk e kryen ndonjë nga ato nga harresa apo me qëllim, namazi i tij konsiderohet i pavlefshëm ngaqë ai ka lënë atë. Nevojat janë ato që nëse personi nuk e kryen ndonjë nga ato me qëllim, namazi i tij konsiderohet i pavlefshëm për shkak se ai e lë atë, por nëse e lë ndonjë nga ato për shkak të harresës, ai është i detyruar të bëjë sexhde shtesë për harresë [në fund të namazit]. Allahu e di më së miri.

Një udhërrëfyes i menjëhershëm referimi

Nëntë kushtet e namazit: Kusht është ai i cili duhet të jetë i pranishëm përpara së të bëhet namazi, me qëllim që ai të jetë i pranueshëm.

1. Personi duhet të jetë musliman

2. Ai duhet të jetë me mendje të shëndoshë dhe i vetëdijshëm

3. Ai duhet të jetë i moshës madhore

4. Ai duhet të ketë abdes dhe të bëjë gusl kur është e nevojshme

5. S'bën të ketë papastërti në trupin e tij, teshat apo vendin e faljes

6. Ai duhet ta mbulojë aurretin e tij

7. Duhet të jetë koha e duhur për namazin që ai po fal
8. I gjithë trupi i tij duhet të jetë i kthyer kah Kibla
9. Ai duhet ta ketë qëllimin për namazin në zemrën e tij

Katërmbëdhjetë shtyllat e namazit: Shtyllë është ajo duhet të kryhet gjatë namazit dhe nëse lihet, qoftë me qëllim apo pa qëllim, kjo e bën të pavlefshëm namazin.

1. Qëndrimi, nëse për këtë personi ka mundësi
2. Tekbiri hyrës
3. Recitimi i kaptinës el-Fatiha në çdo rekat
4. Përkulja [ruku]
5. Ngritja prej rukusë
6. Të rënit përmbys [në sexhde] me shtatë gjymtyrë
7. Ngritja nga kjo
8. Ulja mes dy sexhdeve
9. Të qenit i qetë [dmth mos të ngutesh] gjatë të gjitha këtyre shtyllave
10. Mbajtja e rendit të njëjtë
11. Teshehudi i fundit
12. Ulja gjatë teshehudit
13. Dërgimi i salatit mbi pejgamberin
14. Dy *teslimet* [të thënë *es-selamu alejkum ue rahmetullah* në fund]

Tetë nevojat e namazit: Nevojë është ajo duhet bërë në namaz. Nëse lihet me qëllim, namazi është i pavlefshëm; nëse lihet pa qëllim, nga harresa, personi duhet bërë dy sexhde nga harresa [*suxhud es-sehw*] në fund të namazit.

1. Të gjitha tekbiret përveç tekbirit hyrës
2. Të thënë *Subhana Rabi el-adhim* në ruku
3. Të thënë *Semi'a Allahu limen hamidehu* – Kjo vlen për atë që udhëheq namazin dhe për atë që falet i vetëm
4. Të thënë *Rabena ue lekel-hamd* – kjo vlen për çdonjërin që falet
5. Të thënë *Subhane Rabi el-a'la* në sexhde
6. Të thënë *Rabi gfir li* ndërsa jemi mes dy sexhdeve
7. Teshehudi i parë
8. U

l

j

a

n

ë

t

e

s

h

e

h

u

d

i

n

e

p

a

r

ë

D

h

j

e

t

ë

k

u

s

h

t

e

t

e

a

b

d

e

s

i

t

:

1. Personi duhet të jetë musliman
2. Ai duhet të jetë në rregull nga mendtë dhe i vetëdijshëm/mendërgjegje
3. Ai duhet të ketë mbërri moshën madhore
4. Ai duhet të ketë qëllimin
5. Ai duhet të synojë të mos ndalet derisa të plotësojë aktin e pastrimit
6. Ai duhet ta heqë atë që e bën pastërtinë rituale të detyrueshme
7. Pjesët e tij intime duhet të jenë të pastra
8. Ai duhet të përdorë ujë të pastër, që është i lejuar
9. Ai duhet të heqë të gjitha gjërat që pengojnë ujin të mbërrijë tek lëkura e tij
10. Duhet të jetë koha e duhur. Kjo vlen për ata që kanë

periudhë të zgjatur kohore të papastërtisë rituale, siç është gruaja me menstruacione

Gjashtë nevojat e abdesit:

1. Ai duhet ta lajë fytyrën, e cila është prej veshit deri të veshi, si dhe balli e nofulla, dhe që përfshin shpëlarjen e gojës dhe futjen e ujit në hundë dhe fryerjen e tij për ta kthyer jashtë
2. Ai duhet t'i lajë duart e tij deri te [përfshirë edhe] bërrylat
3. Ai duhet ta fshijë tërë kokën e tij, përfshirë edhe veshët [me ujë]
4. Ai duhet t'i lajë këmbët e tij deri te [përfshirë edhe] nyjet
5. Ai duhet ta mbajë këtë rend [dmth prej pikës 1 deri 4]
6. Secilin nga aktet e përmendura më sipër duhet bërë pa ndonjë pushim mes tyre, në mënyrë që mos të lihet të thahet pjesa e kaluar e trupit që është larë

Tetë anuluesit e abdesit:

1. Çkado që del nga pjesët intime
2. Ndonjë substancë e papastër dhe e pistë që del nga trupi
3. Humbja e vetëdijes/ndërgjegjes [dmth gjumi/çmenduria]
4. Prekja e gruas me dëshirë seksuale
5. Prekja e pjesës intime personale me dorë, qoftë penisin/vagjinën apo anusin
6. Ngrënia e mishit të devesë
7. Larja e të vdekurit
8. Dalja nga Islami, Allahu na mbrojt nga kjo!